

EEN REBELSE MEID

The background of the book cover is a grayscale, high-angle photograph of a city street. The street is curved and lined with buildings, with a prominent road divider or curb visible. The overall tone is muted and atmospheric.

RU S. FREEMAN

Een
rebelse meid

ROMAN

mistral

mistral

Eerste druk, mei 2009

Tweede druk, augustus 2009

Derde druk, september 2010

Oorspronkelijke titel: *A Disobedient Girl*

Oorspronkelijke uitgave: Atria Books, an imprint of Simon & Schuster Inc.

Vertaling door: Ans van der Graaff

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagillustratie: © Imagic Kitsch/Alamy

Typografie en zetwerk: ZetProducties, Amsterdam

Copyright © 2009 Ru S. Freeman

Copyright © 2009 Nederlandstalige uitgave:

FMB uitgevers bv,

Postbus 3626, 1001 AK Amsterdam

www.rufreeman.com

www.uitgeverijmistral.nl

www.fmbuitgevers.nl

www.twitter.com/mistral-boeken

Uitgeverij Mistral is een imprint van FMB uitgevers bv,
onderdeel van Foreign Media Group.

ISBN 978 90 499 5148 1

NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*I am resolved of all indignities. She remains
wrapped like a flower, like the bloom
of a flower, within herself, far away.
the wind like an ogre moves
around her, not touching.*

Gamini Seneviratne,
'I, The Wind,' uit *Another Selection*

Voor mijn moeder, mijn eerste leraar en redacteur, die me leerde meer van het leven te verwachten dan mogelijk leek; en voor mijn vader, die me leerde inzien dat het breken van een paar regels om ergens te komen nuttig en plezierig kan zijn, en wiens wijsheid ik nog altijd alleen achteraf weet te herkennen.

Deel 1

Latha

Ze hield van verfijnde dingen en was ervan overtuigd dat ze ze verdiende. Daarom voelde het niet als stelen toen ze een van de ovale plakken pakte die in het kastje onder de wastafel in het grote huis lagen. Wie zou het opvallen dat er eentje was verdwenen? Er lagen er zeven in het rechthoekige keramische zeepbakje dat bij Lanka Tiles was gekocht en dat bij de nieuwe lichtgroene badhanddoeken paste. En omdat ze gelijk had en niemand het had opgemerkt, was de zeep een betrouwbare bron van luxe geworden. Als er eentje opraakte, wat maanden duurde, pakte ze gewoon een nieuw stuk.

Elke middag om halfvier waste ze bij de bron haar gezicht, onderarmen, handen en voeten met een van de stukken Lux die ze, hoewel ze die onopgemerkt en ongestraft wist te stelen, voor dit ritueel bewaarde omdat ze niet de hele dag naar bloemen durfde te ruiken. Elke dag vulde de roze, geparfumeerde zeep haar neusgaten met de geur van rozen. Ze had maar één keer echte rozen gezien. Dat was toen de Vithanages haar een keer in april mee hadden genomen naar het heuvelland. Ze was vijf of zes geweest en het was haar tweede jaar bij hen, toen ze nog maar weinig en bovendien plezierige taken had gehad. Ze herinnerde zich het heuvelland met zijn weelderige groene schoonheid, de ijskoude beekjes van de beroemde Diyalumawaterval. Ze had aan de voet van de waterval gestaan alsof ze deel uitmaakte van het gezin, hun gezichten bestoven met nevel en nat van de tranen die onvermijdelijk werden opgewekt door de helling van de waterval, alsof het water door een verfspuit in slow motion in het rond werd gespoten. Na de waterval waren ze naar de botanische tuinen in Hakgala gegaan, waar de rozen zo volmaakt bloeiden dat alleen hun geur ze onderscheidde van de kunstbloemen die je in

Colombo kon kopen. Vanaf die dag waren rozen zowel een prachtige herinnering als een luxe die ze op haar gezicht smeerde.

Ze voelde zich zoals altijd triest toen het relatief warme bronwater het zeepsop en de geur over de hellende bestrating wegvoerde en beide onmiddellijk tussen het gras bij haar voeten verdwenen. Ze richtte zich op en keek de verte in, rook de lokken die lang en nat langs haar gezicht hingen en pakte met haar linkerhand de slierten haar bijeen die tegen haar rechterwang plakten. Zo leek het gebaar haar dramatischer dan wanneer ze haar rechterhand gebruikte. Dit was meestal het moment waarop ze zich voorstelde dat ze in een televisiefilm de rol speelde van de schone maar afgewezen maagd, omringd door het zachte aura van een deugdzame persoon die onrecht aangedaan was.

Behalve dat ze recht had op mooie dingen meende ze ook heel sterk dat haar leven minimaal drie flinke porties drama moest bevatten, die net zo goed voor lichaam en geest moesten zijn als de borden rijst of brood die ze bij elke maaltijd kreeg. De oude bron achter in de tuin – die alleen werd gebruikt om kleren te wassen en, in haar geval, om zichzelf te wassen, en die ze daarom beschouwde als een van de plekken die haar toebehoorden – was de perfecte plek om over die fantasieën te mijmeren en ze te vullen met personages die werden aangedreven door hartstocht, onrecht en lef.

‘Latha! Lathaaaaaaaa!’ Ook die roep was een vast onderdeel van de late namiddag; de stem van Thara die haar vanaf de veranda riep om zich ervan te vergewissen dat ze niet zonder haar was vertrokken. De schone maagd verdween met het zeepsop en zij werd weer gewoon elf jaar.

‘*Enava*, Thara baba!’ Ze vond het nog steeds dwaas om dat te zeggen. Baba. Hoe kon iemand van haar leeftijd nou een baby zijn?

Thara kwam haar halverwege het pad tegemoet. ‘Kunnen we vandaag weer naar dié straat gaan?’ vroeg ze, en ze haakte haar arm door die van Latha.

‘*Aney*, Thara baba, ik kom nog in de problemen door jou.’ Ze zei het omdat ze in gedachten het woord ‘geprobeerd’ wilde afvinken. Wie kon haar kwalijk nemen dat ze medeplichtig was aan Thara’s overtredingen als ze had Geprobeerd haar ervan te weerhouden? Het

was een van de eerste Engelse woorden die ze op school had geleerd. *Proberen, proberen en nog eens proberen!* De meester op school stond erop dat ze dat riedeltje elke ochtend opdreunden. Ze was vastbesloten zich eraan te houden. Ze kon eens iets verkeerd doen, en misschien in problemen raken, maar bij god, ze zou proberen beter te zijn dan ze was. Naast haar liep Thara opgewekt te giechelen; het was tijd voor de bloemen.

Ze plukten verschillende bloemen uit de tuinen van andere mensen. Het schikken van de bloemen was Latha's specialiteit. Ze had graag een grote verscheidenheid, maar gaf de voorkeur aan pastels. Een krans van witte vathu-suddha maakte ze, met hier en daar een eierdooiergele, kleinbladige araliya, haar lievelingsbloem. Soms een takje igzora voor een beetje rood, ook al werd de plant door sommige mensen die klonken alsof ze wisten waar ze het over hadden als giftig voor de geest beschouwd. Zoals Soma, de oude dienstmeid met haar verbleekte kleren en haar handen met netjes geknipte nagels, die groenten vastpakten alsof het kostbare juwelen waren en hun stevigheid testte door er haar ronde nagels in te drukken. Een enkele keer, als ze geluk had, een verse gardenia die verder niets nodig had, omdat zijn geur, zijn satijnen blaadjes, zijn bestaan op zich al voldoende waren als herinnering aan hoogte- en dieptepunten, het leven en de dood.

De laatste tijd was het Thara echter niet meer om de bloemen te doen. Het ging haar om dé jongen. Dé jongen woonde in de straat die parallel aan de hunne lag, binnen dezelfde wijk, Colombo 7. Thara had het Latha een poosje geleden uitgelegd.

'Colombo 7 is het beste. Daarna Colombo 3, Colpetty. Vervolgens... nou, Colombo 5 en dan misschien – als verder alles volmaakt is, kaste, geld, opleiding, godsdienst en vooral uiterlijk – Colombo 6. Anders niets. Amma zou het nooit goed vinden, dus waarom zou ik de moeite nemen, nietwaar? Nietwaar, Latha? Ik kan het maar net zo goed bij het bekende houden. Ik zou nooit voor een gearrangeerd huwelijk gaan, dus ik kan maar net zo goed iemand mee naar huis brengen die ze goedkeuren.'

'En als het gearrangeerde huwelijk nou beter is?' had ze gevraagd.

'Hoe kan dat nou? Als ze zelf iemand konden vinden, zouden ze

toch geen *kapuwa* vragen om het werk voor hen te doen? Nee. Dan komen er alleen lelijkerds met konijntanden met hun moeder in hun kielzog en de koppelaar met zijn zwarte paraplu voorop. Mij niet gezien. Ik zoek zelf wel iemand, ook al kost het me mijn halve leven.'

En ze had iemand gevonden, nog voor haar twaalfde verjaardag, en hij woonde nog in het juiste soort huis ook. Ondanks haar bedenkingen moest Latha de vastberadenheid en ondernemingszin van haar jonge meesteres wel bewonderen, en dat was niet alleen omdat Ajith zijn vriend Gehan meebracht.

Gehan zou ooit waarschijnlijk op een koppelaar zijn aangewezen om een vrouw voor hem te vinden. Daar was Latha zeker van. Hij had niet Ajiths gratie of knappe uiterlijk, niet de uitstraling van iemand die zijn plaats in de wereld kende. Hij was een slaafse volgeling en heel gewoontjes. Latha wist zeker dat ze hem al tientallen keren voorbij moest zijn gelopen op weg naar de kraampjes van de straatventers bij de cricketvelden om mango's met chilipeper en zout te kopen. Ja, hij had daar vast ananas gekocht, of misschien olijven. Hij leek haar een olijveneter. Ze watertandde bij de gedachte aan de smaak van gekookte olijven, aan de kleine aardbeving die de azijn en specerijen op haar tong veroorzaakten. Ze zag hem de zaden op de stoep spugen. Niet zoals Ajith en Thara of zichzelf; zij wisten allemaal hoe ze zich discreet van de pitten moesten ontdoen. Ze zuchtte. Nou ja, ze kwamen in elk geval samen, dus hij was er altijd wanneer Ajith er was, en er was weinig kans dat ze elders romantische belangstelling zou vinden, hoezeer ze dat ook verdiende.

'Zullen we vandaag wat proberen te stelen?' had Thara haar gevraagd op de dag dat ze Ajith ontmoetten.

'*Chee!* Ik kan niet stelen!'

'Kom op, dat is veel leuker,' zei Thara smekend.

'Nee, baba, dat kan ik niet toestaan,' zei Latha, 'dat is zondig. Hoe kunnen we bidden met gestolen bloemen?'

'Waarom niet? Als alles ten einde moet komen en moet sterven, is een gestolen bloem toch niet anders dan elke andere bloem?' Thara oefende haar onlangs aangeleerde kokette gebaar en schudde haar hoofd zodat haar schouderlange staartjes tegen haar wangen zwiep-

ten. Latha had golvend haar en ze vond het mooier dan dat van Thara, maar Thara's moeder stond erop dat Latha het in strakke vlechten droeg. Ze oefende het schudden met haar vlechten soms als er niemand thuis was. Op de een of andere manier zag het er nooit zo uit als bij Thara, wier sluike, zijdezachte haren haar gezicht leken te liefkozen. Wanneer Latha het probeerde, weigerde haar dikke en zware haar mee te werken. Het bleef langs haar gezicht hangen, waardoor ze eruitzag als de slechte vrouwen in televisiefilms, de vrouwen die uit het dorp werden verbannen of voor wie mannen hun echtgenotes in de steek lieten. Ze troostte zich maar met de gedachte dat ze veel meer in beeld waren dan de brave vrouwen met hun gladde brede voorhoofd, die hun haar onveranderlijk in een middenscheiding droegen.

‘Eigenlijk,’ vervolgde Thara, ‘is een gestolen bloem zelfs beter. Die herinnert ons eraan dat het kwaad bestaat, dat niets eeuwig duurt en dat we daar onbewogen onder moeten blijven.’

‘Maar moeten we niet denken aan wat de priester heeft gezegd over stelen? En hoe zit het met de vijf geboden?’ vroeg Latha om het nog eens te proberen.

‘Waarom haal je de geboden er nou bij? We hebben het over bloemen.’ Thara hief haar handen. De armbanden die ze 's avonds altijd droeg gleden rinkelend langs haar dunne onderarmen en bleven bij haar ellebogen hangen. Ze boog haar armen en schudde ze weer omlaag naar haar polsen. Ze zag er grappig uit zo, als een kip die met zijn vleugels fladdert. Latha glimlachte even. Zoals ze daar tegenover elkaar stonden leken ze net zusjes, afgezien van hun voeten, het ene paar glad en in sandalen gestoken, het andere paar vies en op slippers. En de armbanden natuurlijk. Zij had helemaal geen armbanden. Haar ogen volgden de beweging van Thara's armen en de rinkelende, smalle glazen banden. Eindelijk hield Thara op en zette ze haar handen in haar zij, wachtend op antwoord.

‘Maar als we de bloemen stelen, zondigen we tegen de geboden! Er is een juiste manier om de bloemen te verzamelen en een onjuiste manier.’ Latha probeerde het voor de laatste keer.

‘Juist en onjuist bestaan niet en geboden zijn er alleen voor dwazen. Alles is zoals het is! En we moeten dingen ervaren zonder te oor-

delen, want als we ze veroordelen, raken we er te zeer bij betrokken. Dat bedoelde de priester volgens mij toen hij het er afgelopen zondag in de tempel over had.’

‘Ik snap die dingen allemaal niet.’ Latha schudde haar hoofd en keek ongelukkig naar haar lege *siri-siri*-tas. Ze speelde ermee en hoorde het zachte materiaal het geluid maken waaraan het zijn naam dankte. Thara tuitte haar lippen en begon te grinniken. ‘Wat zeg je hiervan? De bloem zelf moet onbewogen blijven onder de vraag of ze gestolen of met toestemming geplukt wordt en zelfs of ze doodgaat! Als je wilt kunnen we daaraan denken als we vanavond onze gebeden opzeggen,’ redeneerde ze op vriendelijke toon. ‘Bovendien gaat stelen sneller.’

Daarin had Thara gelijk. De helft van de tijd wanneer ze bloemen verzamelden, moesten ze weggaan omdat er niemand thuis was aan wie ze toestemming konden vragen, ook al hingen er zoveel bloesems aan sommige struiken dat de eigenaars het niet eens zouden merken als ze er een paar plukten. Ze zouden immers ook verdienste verwerven voor de eigenaars als hun bloemen werden gebruikt voor het gebed?

Latha rechtte haar schouders en knikte. ‘Vooruit dan maar.’

De eerste drie huizen waren gemakkelijk. Er stonden geen hekken en, belangrijker nog, er waren geen honden. Het vierde stelde hen echter voor een aantal problemen, waarvan een – zij het langzaam – door het huis rondlopende grootmoeder het grootste was. Ze keken een paar minuten naar haar van achter de beschutting van een lage, stekelige heg.

‘Hopelijk is ze doof,’ zei Thara.

Latha giechelde zacht. Ze kreeg een warm, aangenaam gevoel tussen haar benen, alsof ze moest plassen en tegelijk nooit meer in staat zou zijn om te plassen. Ze pakte Thara bij de arm.

‘Ik houd de wacht wel, haal jij de bloemen maar,’ zei Latha.

‘Nee, pluk jij ze maar, dan hou ik dat oude mens wel in de gaten.’ Thara duwde Latha bij haar vandaan, de grindoprit op. Latha holde over de oprit en drukte zichzelf tegen de stam van de araliya. Juist de fraaie kenmerken van de boom – de lage, breed uitgroeiende takken, de dikke, grote en sappige bladeren en de trossen wasgele bloesems

– maakten dat hij maar weinig beschutting bood aan een elfjarig meisje in een felblauwe jurk met pofmouwjtjes. Het was een boom om de liefde onder te bedrijven, om samen tegenaan te leunen, geen boom om je achter te verbergen voor grootmoeders.

‘*Kawda?*’ De stem klonk vragend en dreigend tegelijk. De oude vrouw, die een peignoir van een onbestemde kleur en model droeg, stond bij het raam met haar hand boven haar ogen de tuin in te turen. Er druppelde urine in Latha’s onderbroekje en ze voelde tranen opkomen. Thara stond achter de heg wild naar haar te gebaren en vormde met haar mond een woord dat ze niet kon verstaan. *Lopen? Kom?* Misschien gaapte ze alleen maar. Na een laatste reeks manische gebaren trok Thara een lelijk gezicht naar haar en stapte ze achter de struiken vandaan. Ze liep brutaalweg naar de voordeur en belde aan. De bel klonk schel en hoog, een geluid dat helemaal niet paste bij de hoge pilaren en balken van het huis, dat in de stijl van een *walauwwa* was gebouwd. Dé jongen deed de deur open voor het geluid van de bel was weggestorven en grijnsde naar haar.

Latha stond op het punt tevoorschijn te komen uit haar inefficiënte schuilplaats toen ze een plagend gesis achter zich hoorde. En zo ontmoette ze Gehan.

‘En, hoeveel van die bloemen zijn gestolen?’

‘Eh... eh...’ zei ze, naar een plek ergens voorbij zijn linkerschouder kijkend, maar zich tegelijk van alles aan hem bewust: dat zijn blauwgeruite shirt dezelfde kleur had als haar jurk, dat hij een kakibroek en *bata*-slippers droeg, net als zij, dat zijn haar omhoog stond aan de kant waar hij er net zijn hand doorheen had gehaald, als bij een standbeeld, en dat hij heel erg bruin was, nog bruiner dan zij zelf tijdens het cricketseizoen werd, wanneer Thara en zij op het dak van het huis klommen om naar de wedstrijden te kijken. En nog iets: hij was lang en pezig, als een plant die tussen dichte struiken omhoog reikt naar het zonlicht. Alles was gericht op de groei naar boven, en maar heel weinig op het wortelgestel.

‘Maak je geen zorgen, ik zal het niet verklappen. Ik zal er zelfs nog een paar voor je plukken. Hier, pak aan.’

Waarom moest hij nou de hele bos uitrukken? Zij lette er juist altijd op dat ze alleen de bloemen plukte. Ze kon zich niet inhouden:

‘Aiyyo! Je moet de knoppen niet afplukken! Zo verpest je de bloemen!’

‘Zo verpest je de bloemen!’ deed hij haar na. ‘Nou en? Er zitten er nog minstens tweehonderd aan de boom, en morgen nog eens tweehonderd meer!’

Latha keek fronsend naar de bos die hij in zijn geheel van de boom had geplukt; haar lievelingsbloemen, in al hun goudgele schoonheid. Hij wilde ze niet neerleggen, maar hield ze in zijn uitgestrekte hand. Hij zag er belachelijk uit: een romantische held zonder het uiterlijk of de manieren die daarbij hoorden. Er drupte melkwit sap op zijn stoffige slippers. Er zat vuil onder zijn teennagels en hij schuifelde met zijn voeten toen hij haar zag kijken. Zuchtend nam ze zijn offer aan. Ze bukte en stak de tak in het zand om het bloeden te stoppen.

Ze draaide zich om, maar bleef toen staan. ‘Dank je,’ zei ze over haar schouder, haar lippen tuitend. Ze voelde zich blij toen hij glimlachte; hij had niet geraden dat ze een bediende was. Ze probeerde Thara’s zelfvertrouwen uit te stralen toen ze naar haar toe liep, bij de deur.

Thara’s stem bracht haar terug in het heden. ‘Kom op, Latha! Laten we gaan voordat amma thuiskomt!’ Thara rende weg om de tassen te halen.

‘Ik wil heel even een andere jurk aantrekken. Ik zie je wel bij het hek.’

Thara hield in en draaide zich om. ‘Een andere jurk? Waarom wil je een andere jurk aantrekken? Deze ziet er prima uit.’

‘Ik heb Soma geholpen in de keuken. Hij stinkt naar curryschotel. En bovendien is hij nat.’

‘Hij droogt wel op onder het lopen. Niemand zal je ruiken, dus wat maakt het uit?’

‘Ik zie je wel bij het hek,’ zei ze weer, en ze holde weg voor Thara er iets tegen in kon brengen. Ze liep de voorraadkamer in, waar ze sliep, en verstopte haar stuk zeep op de houten plank achter haar slaapmat. Ze hing haar handdoek en natte kleren over het wasrekje bij de deur, klom op een kruk en haalde haar blauwe jurk van het kokostouw waar ze hem na de vorige keer aan te luchten had gehangen. Als ze in de problemen kwam, zou ze zich in elk geval niet door

Thara op de huid laten zitten over haar jurk.

Ze stak haar voeten in de dunne leren slippers die ooit van iemand anders waren geweest, een familielid van Thara die lerares was, zo stelde ze zich voor, want dat soort slippers waren het: plat, onflatteus en lawaaierig. Ze waren haar een maat te groot en ze moest ze onder het lopen vasthouden met haar tenen, maar het waren in elk geval niet haar oude rubberen slippers. Ze gaven haar toch het gevoel dat ze zich had opgetut. Zat de foto van de Engelse prinses nog in haar boek? Het was maar een plaatje uit de krant, maar ze was het met meer interesse gaan bekijken nadat ze in het begeleidende artikel had gelezen hoe de prinses zich had opgewerkt vanuit de positie van kindermeisje tot een volwaardig lid van het koninklijk huis. Latha had de houding van de prinses gekopieerd: kin naar voren, ogen groot en rond. Zo stapte ze naar buiten, maar ging toen terug de voorraadkamer in en streek lichtjes over de nog vochtige zeep. Ze wreef met haar vingertoppen over haar pols en wreef toen haar polsen tegen elkaar zoals ze Thara had zien doen wanneer die haar moeders parfum gebruikte.

Nu was ze klaar.